

T-Mobile (972 mil.), na trećem i četvrtom mjestu su dvije tvrtke koje su zabranile objavljivanje podataka, zatim dolazi Ina (669 mil.), TDR Rovinj (511 mil.), Adris-grupa Rovinj (460 mil.), Ericsson Nikola Tesla (234 mil.), Tankerska plovidba Zadar (232 mil.) i na desetom je mjestu tvrtka koja nije dopustila objavu podataka. Dakle, u visini čiste dobiti dominiraju tvrtke s područja telekomunikacija, bankarstva, nafte, turizma, pomorskog prometa i prerade duhana. Opća je karakteristika da je u području materijalne (robne) proizvodnje čista dobit vrlo niska, a tu se ostvaruju i najčešći gubici. To znači da proces tranzicije i prestrukturiranja kod nas još nije sazrio.

Nažalost, razvoj je neravnomjeran

Goleme i nepremostive su razlike u regionalnoj razvijenosti. Te se razlike i prema ostvarenoj čistoj dobiti još povećavaju. Dakle, od policentričnog razvoja zasad nema ništa. Nova hrvatska vlada imat će odista velikog posla da izvrši izbornu obećanje o ravnomjernijem regionalnom razvoju zemlje.

Prema broju, a pogotovo prema visini ostvarene čiste dobiti, dominiraju tvrtke čije je matično sjedište u gradu Zagrebu. Zapravo, ta se dominacija povećava iz godine u godinu. Od 500 najprofitabilnijih tvrtki 2006. godine u Zagrebu je sjedište imalo čak 223 ili 45 posto. K tome treba još pribrojiti i veći dio od 35 tvrtki koje nisu dopustile objavljivanje podataka pa se taj postotak penje i do 53 posto. Još je izraženije sudjelovanje Zagreba u ukupnom iznosu ostvarene čiste dobiti: 56,6 posto (s tvrtkama koje nisu dopustile objavu podataka i više od 62 posto!). Tu bismo mogli prigovoriti da zagrebačke tvrtke ostvaruju znatan dio svojih prihoda pa i dobiti izvan Zagreba, ali je isto tako činjenica da tvrtke sa sjedištem izvan Zagreba dobar dio svojih prihoda ostvaruju upravo u Zagrebu. Dakle, dominacija Zagreba je očita i ona je u porastu.

Zanimljiv je i redoslijed županija prema relativnom sudjelovanju u čistoj dobiti 500 najprofitabilnijih hrvatskih tvrtki. Iza Zagreba je odmah Istarska županija (8,2 posto), potom dolazi Osječko-baranjska (samo 3,5 posto), Varaždinska (2,7 posto), Splitsko-dalmatinska (2,7), pa tek potom Primorsko-goranska (2,4 posto) itd. Posve na začelju, s minimalnim sudjelovanjem u čistoj dobiti su Ličko-senjska županija (0,6 posto), Požeško-slavonska (0,4) i Sisačko-moslavačka (0,2 posto). O razlozima i opravdanjima takvog prostornog rasporeda i prostorne neusklađenosti dala bi se napisati cijela studija. Ostaje zaključak da se Hrvatska prostorno vrlo neravnomjerno razvija i da je prostorna diferencijacija sve izraženija. Dakle, u policentrični razvoj morat će se ubuduće ulagati mnogo više znanja, upornosti i novca. (D. F.)

Zvuk novca

Mototsugu Suzuki s kriminalističkog odjela policije u Tokiju razvio je program koji omogućava razlikovanje pravih od krivotvorenih kovanica po zvuku. Naime, prave kovanice pri padu na tvrdu površinu zvuče drukčije od krivotvorenih. Njegov računalni program razlikuje te dvije vrste kovanica. Nova bi metoda trebala zamijeniti dosadašnji način razlikovanja pomoću mikroskopa. Naime, mana mikroskopa uočava se kada je riječ o starim kovanicama, ali i kada treba provjeriti velik broj kovanica jer je provjeravanje pomoću mikroskopa prezahtjevno. Kriminalisti u Velikoj Britaniji već dugo pomoću zvuka razlikuju prave novčiće od krivotvorenih, no za takav način razlikovanja potrebno je iskustvo i istančan sluh, a i falsifikati moraju biti zaista loši da bi se uočila razlika. Mototsugu sada izrađuje bazu podataka sa snimljenim zvukovima kovanica koja će olakšati prepoznavanje kovanica. U Japanu se očekuje velik uspjeh ove metode s obzirom na to da je falsificiranje kovanica jedne godine dovelo čak do povlačenja kovanica u vrijednosti od 500 jena iz upotrebe. (A. Č.)

Manja verzija Sunčeva sustava

Astronomi Sveučilišta u Ohiju objavili su da su otkrili minijaturnu verziju našeg solarnog sustava udaljenu oko 5000 svjetlosnih godina. Ovo je prvi solarni sustav sličan našem s velikim vanjskim i manjim unutrašnjim planetima. Oko upola manjeg Sunca na upola manjoj udaljenosti kruži planet s oko 65 posto mase Jupitera i drugi s oko 90 posto mase Saturna. Ti planeti nisu pogodni za razvoj života, no ako postoje manji planeti bliže zvijezdama, oni bi mogli biti pogodni za život. (K. B.)